

Eisini tingmenn úr samgongunni eru nøgdir við Noregssáttmálan

Men teir noyðast at atkvøða fyri, tí annars fær tað avleiðingar — grein 13 hevur aftur verið fríamí! Andstöðan tekur ikki undir við sáttmálanum. Javnaðarflokkurin mælir til nýggjar samráðingar

Ikki bara andstöðuflokkarnir á lögtingi halda, at fiskiveiðisáttmálin, sum landsstýrið hevur undirskrivað við norðmenn, er vánaligur.

Táttmálin, sum lögtingið enn ikki hevur samtykt, varð til 1. viðgerð friggjadagin seinrapartin, visti tað seg, at Fólkaflokkurin ikki bert var ivingsarsamur, men at Svend Åge Ellefsen hevði umhugsað ikki at taka undir við sáttmálanum.

Men tað fær hann ikki loyvi til. Hann segði undir umrøðuni, at tók hann ikki undir við sáttmálanum, fekk tað parlamentariskar avleiðingar. Tingmaður Fólkafloksins ásaðaði, at grein 13 í samgonguskjalinum forðar honum í at seta eitt broytingaruppskot til sáttmálan fram.

Jógvan Sundstein segði seg eisini vera íiva. Hann boðaði kortini frá, at Fólkaflokkurin fer at atkvøða fyri sáttmálanum. Men hann segði, at norðmenn skulu hava at vita, at teir hava brotið fortreytirnar fyri sáttmálanum.

Javnaðarflokkurin og Tjóðveldisflokkurin hava í álitinum frá marknaðarnevndini boðað frá, at teir taka ikki undir við sáttmálanum. Javnaðarflokkurin hevur skotið upp, at nýggjar samráðingar verða tiknar upp við Noregi.

Eftir uppskoti frá Finnbuga Isaksen, úr Tjóðveldisflokkinum, sum annars segði, at hann fór at atkvøða fyri sáttmálanum, varð uppskotið til sáttmála beint aftur í marknaðarnevndina til skjóta viðgerð, áðrenn 1. viðgerð av málinum verður gjørd liðug.

Áðrenn málið varð beint í marknaðarnevndina høvdu framsegumenn fyri flokkarnar orðið:

Hvat hevur landsstýrið gjørt

Jógvan Sundstein, úr Fólkaflokkinum, visti á, at síðan fiskiveiðisáttmálin við norðmenn varð undirskrivaður, er komið fram, at norðmenn hava givið 10 fiskiloyvi afturat til norsk-

ar bátar.

Løgtingsformaðurin vilði hava lögmann at svara nøkrum spurningum, áðrenn lögtingið atkvøddu um sáttmálan. Jógvan Sundstein spurdi, um landsstýrið hevur mótmælt avgerðini hjá norðmonnunum, um landsstýrið hevur boðað frá, at sáttmálin ikki er í gildi ella um feroingar fáa møguleika at økja um fiskiskapin.

Pauli Ellefsen upplýsti, at landsstýrið hevur havt samband við norðmenn, og at landsstýrið hevur fingið at vita, at norðmenn hava givið 10 fiskiloyvi afturat. Eitt av hesum loyvunum er til ein frystibát, sum er 400 tons stórur. Hinir eru smærri og sigla inn fyri at leggja veiðina upp.

Løgmaður segði, at sjálvandi fer tað at ávirka samráðingarnar komandi ár, at norðmenn hava givið fleiri loyvi. Hann segði, at logískt fóru krav at verða sett fram, um rækjumenn kunnu vísa á, at fiskiskapurin hjá norðmonnum er størri enn upplýst.

Løgmaður undraðist

Pauli Ellefsen segði seg annars undrast yvir, at menn tykjast líkagladir um kvotuna av toski og botnfiski, meðan teir ganga nógv upp í tað, at rækjufiskiskapurin er avmarkaður.

Somuleiðis undraðist lögmaður yvir, at menn einki siga um tað prinsipiella vandamikla, at feroingar finga tosk við í Svalbardsáttmálini í 1989 og aftur í 80.

„Tá feroingar fá tosku at fáa tosk frá norðmonnum við Svalbard, hava vit góðtikið, at norðmenn tá eiga toskin við Svalbard, segði Pauli Ellefsen.

(Talan er um 750 tons av samlaðu toskakvotuni upp á 8000 tons við Svalbard, og sum er ein kvota, sum norðmenn hava bundið seg til at steðga, tá hon er fiskað. Men tað var bert av praktiskum orsökum, at feroingar ynsktu

at fáa henda partin tillutan. Meira um hesi tonsini longur framm í frásøgnini, blaðm.).

Pauli Ellefsen visti á, at vit annars framvegis hava toskakvotu í avtaluni við norðmenn. Hann segði, at tað var eydnast at staðfesta, at vit sleppa at fiska rækjur uttan at gjalda nakað afturfyri. Løgmaður segði, at feroingar gingu við til at avmarka rækjuveiðuna fyri yvirhøvur at fáa ein sáttmála um sínámillum fiskiveiðisáttmála við Noreg.

Átti at verið komin heim áðrenn undirskrivaðu sáttmálan

Atli Dam, úr Javnaðarflokkinum, gav eina søguliga frágreiðing frá samráðingunum um sáttmálar við onnur lond.

Um samráðingarnar við norðmenn helt Atli Dam, at lögmaður átti at verið komin heim og samráðst við rækjumenn og andstöðuna, og annars kannað fortreytirnar fyri undanfarna sáttmálaum við norðmenn. Hann helt tað hevði verið skilabetri, um lögmaður — istaðin fyri at kasta eftir øðrum í einum taktiskum spæli — kannaði, hví nøkur tons av toski standa frá 1979.

Formaður Javnaðarfloksins greiddi frá, at 8000 tons av toski kundu veiðast við Svalbard. Hesi tonsini kunnu veiðast av øllum, men norðmenn hava bundið seg til at steðga veiðini, tá kvotan er uppi. Tí ræður um at skunda sær.

Avtala varð gjørd um, at feroysk veiða varð sett til 750 tons, sum so feroingar kundu veiða, tá tað lysti teimum og um teir í heila tikið vildu veiða.

Atli Dam sló fast, at hesi 750 tonsini, sum kunnu veiðast við Svalbard, vóru ikki fingin móti endurgjaldi til norðmenn, men bert ein praktisk fyrisking.

Annars visti hann eisini á, at Pauli Ellefsen kundi havt »skippa« hesi 750 tonsini, um tey vóru ein meingbi, tí feroingar hava gjørt norðmonnum greitt, at tey hava ikki

størri áhuga.

Góðtók norskar frágreiðingar

Atli Dam visti á, at landsstýrið góðtók norsk krav uttan heimildir og góðtók norskar upplýsingar og frágreiðingar. Hanns egði, at landsstýrið átti at havt steðgað á og tikið upp samráðingar við rækjumenn og embætismenn í danska uttanríkisráðnum.

Framsøgumaður Javnaðarfloksins helt tað vera eina undanfærslu, tá lögmaður hevur visti á, at rækjuveiðan er ikki avmarkað í nøgd. Atli Dam segði, at tað er munur á at fiska við fimm skipum og so at hava møguleikarnar at útbýggja flotan.

Atli Dam segði, at tað framgongur ikki av frásagnum frá fundinum í marknaðarnevndini, at aðrar tjóðir hava bundið seg til avmarking. Hann segði, at tað er upplýst, at bæði russar og spániolar veiða. Russar veiða við 24 skipum alt árið, er upplýst. Norðmenn siga seg veiða við 10 skipum. Men hann visti á, at tað var lögdi, um norðmenn bert hava 10 skip eftir av um 25 rækjuskipum frá rækjufiskiskapinum við Grønland.

Álvarsamt mistak — stórir stovnur

Atli Dam metti, at sáttmálin við norðmenn er eitt tað álvarsamasta mistakið, feroingar hava gjørt í samráðingum við aðrar.

Hann visti á, at norðmenn hava brotið sáttmálan. Tí mælir Javnaðarflokkurin til at taka upp samráðingar av nýggjum. Atli Dam upplýsti annars, at fiskifrøðingar siga, at stovnurin við Svalbard er sterkur og tolrir veiðina, hóast teir ikki halda at hon ikki skal vaksa munandi.

Tað er skilagott at avmarka. Men Atli Dam segði, at tað er ikki rætt, at bara feroingar avmarka. Hann upplýsti, at stovnurin á tí grunna vatninum út til 400 m dýpi er 40.000 tons stórur.

Harafturat hava feroingar funnið fram til, at rækjan finst á nógv størri økjum enn framman undan hildið, og at hon eisini er á djúpri vatni.

Annars visti Atli Dam á, at toskurin við Svalbard hevur sína serligu støðu. Lodnan í Barentshavinum eina aðra og rækjurnar upp aftur eina triðju, tí

tær verða veiddar í »alheims« sjógvi, sum norðmenn ikki hava heimild at regulera.

Góðtók frágreiðingina fult út

Jógvan Sundstein upplýsti, at ætlanin hevði verið at fingið Atla Dam á fund í marknaðarnevndina fyri at koma við eini frágreiðing um toskin. Men hann segði, at frágreiðingin frá framsøgumanni Javnaðarfloksins var so góð og gjøllig, at tað fór at verða óneyðugt nú. Og at hann góðtók hana fult út.

Annars segði framsøgumaður Fólkafloksins, at hann stóð ivandi yvir fyri sáttmálanum. Men hann segði seg taka undir við sáttmálanum og við teimum treytum hann hevur, tí annars høvdu vit ikki fingið nakran sáttmála við norðmenn.

Hann spurdi aftur lögmann, um hvat vit gera nú, tí nú eru fortreytirnar fyri sáttmálanum nakrar aðrar, eina sáttmálin varð undirskrivaður í desember, við tað at norðmenn hava givið fleiri loyvi.

Jógvan Sundstein segði, at lögtingsmenn mugu hava vissu fyri, at landsstýrið ger norðmonnum greitt, at longu í ár hava norðmenn økt fiskiskapin, og at sína teimum, at vit mugu eisini hava rætt at økja veiðina.

Atli Dam burturvisti undanfærsluni, at góðtøku feroingar ikki hesar treytirnar, so varð ikki talan um nakran sáttmála.

Atli Dam segði, at hetta hava norðmenn sagt øll árin frammanundan. Men tað hava kortini verið heilt upp í fimm samráðingarumfer, áðrenn sáttmáli er undirskrivaður.

Avmarka norðmenn?

Svend Åge Ellefsen, úr Fólkaflokkinum, segði, at tað var upplýst, at norðmenn eisini fóru at avmarka rækjuveiðina, og visti á, at nú siga bløð, at norðmenn hava økt veiðina.

Hann segði, at einki stendur í viðmerkingunum til sáttmálan, um avmarkaða norska veiðu, og spurdi, um nakað skrivligt er, um norðmenn fara at avmarka, sum teir hava kravt av feroingum.

Svend Åge Ellefsen setti spurnartekin við, um tað er taktiskt rætt av feroingum nú — uttan

ein bókstav um norska avmarking — at taka undir við sáttmálanum.

Hann segði seg ivast í, um tað ikki ger støðuna hjá landsstýrinum veikari við komandi samráðingar, um vit taka undir við sáttmálanum nú.

Svend Åge Ellefsen mælti til marknaðarnevndini til at broyta álitið aðleiðis, at tá sáttmálin verður viðtikið, at eitt ávíst fyrivarni er.

Annars segði vágatingmaðurin, at hann hevði nevnt møguleikan at seta uppskot fram um at broyta sáttmálan, men at hann noyddist at ásaðaða, at tað fekk hann ikki lov til vegna grein 13 í samgonguskjalinum millum teir triggjar borgarligu flokkarnar.

Góða mamma...

Erlandur Fatursson, úr Tjóðveldisflokkinum, segði, at vit nú er vanir við ein tragikomiskan leik, tá Pauli Ellefsen altíð skal verja seg við eini umbering, sum minti hann um sangin: Góða mamma tað var ikki eg...

Erlandur Patursson visti á, at Pauli Ellefsen lovaði, áðrenn hann gjørdist lögmaður, at hann skuldi gera alt betri — eisini fiskiveiðisáttmálarnar á fjarleiðunum. Nú hevur hann gjørt ikki bara líka ringar, men upp aftur verri sáttmálar.

Adolf Hansen, úr Framburðs- og Fiskivinnuflokkinum, helt, at nógv ringt var í sáttmálanum, men at eisini ymiskt gott var í sáttmálanum. Hann segði, at hann tók ikki undir við sáttmálanum.

Finnbogi Isaksen, úr Tjóðveldisflokkinum, setti upp nakrar møguleikar, um lögtingið ikki tekur undir við sáttmálanum. Hann spurdi, um lögmandundirskriftin so var galdandi ella lögtingsamtyktin.

Annars visti hann á vandan við ikki at hava nakran sáttmála við norðmenn og nevndi í hesum sambandi saltfiska- og flakatrólararnar. Hann helt tað tí ikki vera rætt ikki at atkvøða fyri sáttmálanum.

Finnbogi Isaksen skeyt upp at beina sáttmálan aftur í marknaðarnevndina. Tað gjørdi lögtingsformaðurin.